

Vlaams
Parlement

vergadering **C80**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 14 december 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Bert Moyaers aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over maatregelen tegen de schadelijke gevolgen van rubberkorrelvelden – 415 (2017-2018)	3
VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de risico's, verbonden aan de aanhoudende overnamegolf van profclubs door buitenlandse investeerders – 474 (2017-2018)	8
VRAAG OM UITLEG van Bert Moyaers aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de toepassing van een boeteclausule bij niet-gerealiseerde projecten in het kader van het Vlaams Sportinfrastructuurplan – 606 (2017-2018)	16
VRAAG OM UITLEG van Joris Poschet aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de vzw Darna – 559 (2017-2018)	19
VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het aangekondigde onderzoek van de minister over de vzw VOEM – 518 (2017-2018)	23
VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het e-boekenplatform – 582 (2017-2018)	26

VRAAG OM UITLEG van Bert Moyaers aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over maatregelen tegen de schadelijke gevolgen van rubberkorrelvelden – 415 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer Moyaers heeft het woord.

Bert Moyaers (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, uit Amerikaans onderzoek van gezondheidsorganisatie Environment & Human Health, Inc. (EHHI) blijkt dat de combinatie van schadelijke stoffen die rubberkorrels in kunstgrasvelden bevatten, wel degelijk kanker kan veroorzaken. De rubberverwerkende industrie geeft toe dat er giftige stoffen uit de rubberkorrels vrijkomen, maar zegt dat de waarden te laag liggen om schadelijk te kunnen zijn. Dat wordt nu tegengesproken door 170 kankerspecialisten van het National Institute of Environmental Health Sciences. Het EHHI beveelt overheden, sportclubs en scholen zelfs aan rubberkorrelvelden te vervangen door veilige en duurzame alternatieven.

Al in oktober vorig jaar vroeg ik aan u, minister, de nodige stappen te zetten zodat er eindelijk duidelijkheid zou komen over de impact van rubberkorrels in kunstgrasvelden op onze gezondheid. U stelde toen voor om de lopende onderzoeken in Europa en de Verenigde Staten af te wachten. Nu een nieuw VS-rapport duidelijk aantoont dat rubberkorrels wel degelijk schadelijk zijn voor de gezondheid, vind ik dat wij niet langer langs de zijlijn kunnen en mogen staan toekijken. In Vlaanderen alleen al zijn er meer dan 300 kunstgrasvelden met rubberkorrels, waarvan er 63 met Vlaamse subsidies zijn aangelegd. Eenduidige communicatie én gerichte actie dringt zich stilaan op om de toenemende ongerustheid bij de bevolking weg te nemen.

Minister, heeft Sport Vlaanderen de situatie voor Vlaanderen en Brussel wat betreft het instrooi materiaal en de herkomst ervan voor kunstgrasvelden intussen volledig in kaart kunnen brengen? Wat is het resultaat daarvan?

Zijn er – naast dit nieuwe VS-rapport – nog andere studies beschikbaar waar u weet van hebt en die u met ons kunt delen? Plant Vlaanderen zelf bijkomend onderzoek naar aanleiding van deze nieuwe informatie?

Recytyre gaf eerder al te kennen dat zij een bemonstering en analyse aan alle Vlaamse eigenaars of beheerders van kunstgrasvelden wilden aanbieden. Hoeveel aanvragen hebben zij tot op heden ontvangen, en wat zijn de resultaten daarvan?

Hebt u nog contact gehad met Recytyre om na te gaan of zij – naar analogie van de Nederlandse bandensector – de norm voor schadelijke stoffen en paks in rubbergranulaat ook zullen verstrengen?

En tot slot misschien de belangrijkste vraag: bent u naar aanleiding van deze nieuwe informatie bereid om, samen met uw bevoegde collega's, de rubberkorrels op de door Vlaanderen gesubsidieerde kunstgrasvelden te vervangen door een veilig en duurzaam alternatief zoals bijvoorbeeld kokos?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Als u dat de belangrijkste vraag vindt, antwoord ik onmiddellijk 'neen'.

Ik zal nu de uitleg geven waarom niet. Wat betreft het in kaart brengen van de kunstgrasvelden in Vlaanderen, kan ik u zeggen dat sinds de schriftelijke vragen

van collega Annouri en collega Wynants, eind oktober, twee acties ondernomen zijn. Sport Vlaanderen heeft contact genomen met Voetbal Vlaanderen en heeft op basis van hun databank een vergelijking gemaakt met de eigen sportinfrastructuurdatabank (Spakki). Vanuit deze vergelijking werden 30 extra kunstgrasvelden toegevoegd aan de databank, waar nu 149 velden in zitten. Bij de schriftelijke vraag waren er 119 velden waarvan we niet wisten hoe ze waren opgevuld. Deze 149 velden liggen verspreid over 74 gemeenten.

Ik heb Sport Vlaanderen uitdrukkelijk de opdracht gegeven om contact op te nemen met al deze gemeenten en informatie over de infill op te vragen. Van 52 gemeenten hebben we al antwoord gekregen, van 22 gemeenten nog niet. Het resultaat is dat we op dit moment informatie hebben over de infill van 376 van de 398 kunstgrasvelden in Vlaanderen. 169 velden zijn ingestrooid met rubberkorrels waarvan de lokale besturen of sportclubs aangeven dat het om SBR-gecertificeerd rubbergranulaat gaat. 96 daarvan werden ook bemonsterd door Recytyre en in labo onderzocht. Alle 96 velden voldoen aan de huidige normen. 72 velden zijn eveneens ingestrooid met rubber, maar daarover wachten we nog op verdere informatie en/of certificaten. 10 velden zijn ingestrooid met een zand-rubbermengeling, 15 velden zijn ingestrooid met kurk, 105 velden zijn ingestrooid met zand en/of water, 5 velden hebben een nog andere infill of helemaal geen infill. Over 22 velden ontbreekt vandaag nog informatie, maar Sport Vlaanderen stelt alles in het werk om dit zo snel mogelijk te vervolledigen. Ik geef aan Sport Vlaanderen de opdracht om hierover een algemeen rapport op te maken, dit ter beschikking te stellen voor elke burger en aan deze commissie te bezorgen.

Wat de verschillende onderzoeken, de resultaten en de communicatie daarvan betreft, geef ik graag mee dat het Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid (ISB) recent een studiedag georganiseerd heeft rond kunstgrasvelden en alles wat daarmee te maken heeft. ISB heeft ook in zijn maandelijks tijdschrift een artikel gewijd aan de kunstgrasvelden, en biedt een onlinedossier over kunstgrasvelden aan op zijn website. Het technisch-wetenschappelijke gedeelte over de kunstgrasvelden en over de infill werd telkens uitgewerkt en toegelicht door ERCAT: het European Research Centre for Artificial Turf, samen met de UGent.

In antwoord op uw vraag – en ERCAT gaat uitdrukkelijk akkoord met dit antwoord – citeer ik hierna dus het standpunt van ERCAT: “Wereldwijd zijn er al meer dan 100 studies uitgevoerd over de veiligheid van SBR. Het moeilijke aan deze studies is dat ze te gemakkelijk worden opgestart: ofwel vanuit de rubbersector, ofwel vanuit een gezondheidssector, die dan altijd hun eigen gelijk kunnen bewijzen. Het is dan ook noodzakelijk om enkel de onafhankelijke studies te bekijken. De drie meest recente onafhankelijke studies zijn uitgevoerd door het European Chemicals Agency (ECHA), het Nederlands Rijkinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en het Washington State Department of Health. Geen van deze drie studies heeft een reden gevonden om mensen te adviseren niet te spelen op kunstgras ingevuld met gerecycleerd rubber, noch een relatie tussen het spelen op kunstgras en kanker.”

U vraagt ook of Vlaanderen zelf bijkomend onderzoek plant. Een nieuwe studie vanuit Vlaanderen acht ik niet nodig. Ik leg u graag uit waarom. Zoals u weet is Europa bevoegd voor de REACH-normen. Het eventueel aanpassen van de REACH-norm gebeurt op voorstel van de Europese Commissie in een comité dat bestaat uit de lidstaten. Daarom heb ik, zoals u weet, deze problematiek aangekaart bij de Europese Commissie en op de EU-raad van de ministers van Sport. In juli 2017 werd aangekondigd dat Nederland zich engageert om een voorstel uit te werken voor een herziening van de REACH-norm voor rubbergranulaat om ervoor te zorgen ‘dat geen rubbergranulaat op de markt komt met paks-waarden zo hoog als de huidige REACH-norm voor mengsels’.

De indiening van dit voorstel door Nederland, in samenwerking met het Europees Chemicaliënagentschap (ECHA), is gepland voor 13 april 2018. Nederland en het ECHA analyseren momenteel allerlei gegevens en studies die hun reeds bekend waren of recent nog aan hen werden overgemaakt.

Wat de studies in de VS betreft: ook daar is men nog het verzamelde studiemateriaal aan het bekijken en mogelijke conclusies aan het voorbereiden. De resultaten van niet-EU-studies zullen niet zomaar over te nemen zijn in de EU-context, onder meer door de REACH-regelgeving (Registration, Evaluation and Authorization of Chemicals).

Ik weet op dit moment niet waar de studie die u in uw vraag aanhaalt, moet worden geplaatst. Ik weet ook niet of die onder de onafhankelijke studies kan worden gecatalogeerd. Ik veronderstel dat – indien onafhankelijk – Nederland en het ECHA deze resultaten ook zullen meenemen in hun voorbereidend studiewerk.

Wat Vlaanderen betreft, heeft het Agentschap Zorg en Gezondheid (AZG) op 10 maart een advies gegeven: "In die omstandigheden vormt het geen gezondheidsprobleem voor de sporters om de velden gewoon te gebruiken."

Gezien de bestaande onafhankelijke onderzoeken, de bevoegdheid van Europa en het initiatief van Nederland, en het advies van het Agentschap Zorg en Gezondheid, lijkt het mij niet nodig vanuit Vlaanderen bijkomend onderzoek te voeren. Om dezelfde reden zie ik vandaag geen reden om de gemeenten op te roepen om de rubberkorrels op de door Vlaanderen gesubsidieerde velden of die waarvan we weten dat ze aan de normen voldoen, te vervangen.

Wat de laboanalyses op initiatief van Recytyre betreft, verwijs ik eveneens naar het antwoord op de vragen van de heren Annouri en Wynants. Ja, ik heb de vraag gesteld aan Recytyre om na te gaan of zij – naar analogie van de Nederlandse bandensector – de norm voor polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAC's) in rubbergranulaat zullen verstrengen. Ze moeten daarover nog overleggen.

De voorzitter: De heer Moyaers heeft het woord.

Bert Moyaers (sp.a): Minister, dank u voor het antwoord op heel wat vragen. Er zitten positieve zaken tussen, we beginnen duidelijk in kaart te krijgen wat het instrooimateriaal is. Dat er plots nog dertig velden extra gevonden worden, is toch wel merkwaardig, maar zoveel te beter dat het onderzoek gestart is zodat we er meer zicht op krijgen.

Van de 398 velden die we in kaart hebben gebracht, hebben we van 376 zicht op het instrooimateriaal. U had er ook een aantal, ik weet niet precies hoeveel, 96 dacht ik, die voldoen aan de huidige REACH-norm.

Minister Philippe Muyters: Van 96 velden was de bemonstering door Recytyre aangevraagd en gebeurd. Die voldoen alle 96.

Bert Moyaers (sp.a): Ik veronderstel dat die allemaal voldoen aan de Europese mengselnorm. Als ik me niet vergis, is die 100 tot 1000 milligram per kilogram instrooikorrels.

Minister Philippe Muyters: Het zijn de REACH- en de VLAREMA-norm (Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen).

Bert Moyaers (sp.a): Dan is er toch een zwaarte van 100 tot 1000 milligram per kilogram instrooikorrels van mogelijke PAC's.

Ik vind het goed dat al die dingen ter beschikking worden gesteld van de burgers. Daar ga ik zeker mee akkoord. Ik kijk reikhalzend uit naar wat Nederland als voortrekker gaat doen in het onderzoek. Ik heb vorige keer al gezegd dat Nederland een strengere norm hanteert, niet alleen strenger dan de mengsel-norm, maar ook strenger dan de consumentennorm. Daar zitten drie gradaties in. Nederland heeft duidelijk een veel strengere aanpak van maximum 20 milligram per kilogram terwijl hier onze eigen toxicologen zeggen dat het beter zelfs is om het op minder dan 10 milligram te zetten. Maar goed, alle beetjes helpen.

Kunnen we dan toch op zich in de toekomst die vraag daarop stellen? U bent op dit moment niet van plan om die korrels te vervangen door een duurzaam alternatief. Als het mogelijk is dat er nieuwe kunstgrasvelden worden gemaakt, kunt u dan daar op zijn minst kiezen om niet met rubberkorrels te werken maar met een alternatief?

Ik ben niet honderd procent voldaan met het antwoord. Niet alleen het gezondheidsaspect telt voor mij, maar ook het milieuaspect. Die rubberkorrels zijn schadelijk voor het milieu, alle korrels die naast het veld belanden, en dat zijn talloze kilo's blijkbaar, na een tijd, zijn zeer slecht voor de bodem. Het verhaal is tweeledig.

Ik zou ervoor opteren om in de toekomst strenger te zijn. Ik kijk op dat vlak heel erg uit naar wat Nederland gaat doen. Dat zal in april 2018 duidelijk worden. Ik hoop alleszins dat de norm veel strenger wordt dan nu en dat we dat in Europa allemaal kunnen volgen.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, minister, we hebben deze thematiek inderdaad al een paar keer aangesneden in deze commissie. Ik begrijp dat, het is belangrijk. Het gaat over gezondheid en over sporten zonder dat men zich zorgen moet maken over mogelijke schadelijke gevolgen bij kunstgrasvelden.

Het is een moeilijk evenwicht. Men moet het evenwicht bewaren tussen niet meedoen aan een soort massapaniek en zo goed zo hoog mogelijk garanties inbouwen voor de gezondheid van elke sporter. Ik begrijp dat u dat evenwicht wilt bewaren. Ik volg u ook gedeeltelijk op basis van de onderzoeken die u nu aan geeft. We moeten dat blijven opvolgen, we moeten de ontwikkelingen opvolgen. Als er nieuwe studies eventueel iets anders bewijzen, moeten we daarop ingrijpen.

Er is vandaag heel wat onzekerheid in de samenleving, maar vooral bij de Vlaamse sporters. Ik krijg heel wat mails, en u ongetwijfeld ook, van mensen die zich daar zorgen over maken. Is het mogelijk om als minister een studie- of informatiedag of iets dergelijks in te richten? Kunt u daar een signaal geven vanuit deze bespreking? Hoe worden de grenzen juist bepaald? Welke studies zijn er gebeurd? Op welke manier zult u dat blijven monitoren? Ik denk dat er vooral heel veel nood is aan informatieverstrekking.

De voorzitter: De heer Wynants heeft het woord.

Herman Wynants (N-VA): Ik kan me volledig aansluiten bij de minister. Telkens als ik een vraag stel, krijg ik een degelijk antwoord. Ik weet dat hij dit in de toekomst zal blijven opvolgen, voor het geval er iets anders gebeurt.

Bart Caron (Groen): Ik kreeg extra informatie vanuit de sector. Er bestaan verschillende REACH-normen voor gerecycleerd rubber. De norm die nu geldt, is de laagste. De norm moet echt verhogen. Er bestaan REACH-normen voor menselijk contact die veel gezonder zijn en tegelijk minder uitspoelen. Zoals de

heer Moyaers ook zei, is het wel degelijk zo dat er zware metalen in zitten zoals kobalt en zinkoxide. *(Opmerkingen)*

Die liggen op aarde, op een bodem en spoelen uit door gebruik. Er is nog wat werk om deze problematiek aan te pakken. Ik zal minister Schauvliege nog ondervragen over de milieuaspecten zelf omdat het te technisch is.

Minister, er is in ieder geval een weg af te leggen. In die zin moet de informatie worden verspreid. Tegelijk moeten de Europese landen werken aan een veiliger norm. Ik ben groot voorstander geweest van kunstgrasvelden omdat gras ook niet ideaal is. Zoals het met jeugdterreinen gebeurt, verkeren ze vaak in abominabele staat, zeker in deze periode van het jaar. Er moeten alternatieven bestaan die beter voetbal en hockey en zo toelaten. De norm is te slap, dat is een feit.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik zal met dat laatste beginnen. Wat is de situatie vandaag? Er zijn twee belangrijke aspecten: de norm en de consumenten. Ik trek het soms graag wat op flessen: er is een norm die telt voor de tutjes voor kleine kinderen. *(Opmerkingen)*

Ik heb van bij het begin gezegd, en u kunt dat nazien, dat het voor mij kan verstrengen. Het is bij ons in de praktijk veel strenger dan die gemakkelijke norm.

De vraag is of we moeten gaan tot die norm voor de tutjes. Ik denk ook van niet. Die vraag heb ik toch gesteld aan Europa, en Nederland heeft gezegd samen met dat instituut tegen april met een voorstel te zullen komen. Laten we daar nu toch alstublieft op wachten. Er is geen reden voor paniek. We hebben niet die laatste norm. We zitten beter dan die laagste norm. Laten we nu even wachten op dat onderzoek. Als er nu maar één onafhankelijk onderzoek was dat dat zou zeggen, maar ik heb u alle adviezen al meermaals opnieuw voorgelezen en die zeggen allemaal dat er geen enkele reden is. Als ik dat vraag aan mijn collega-sportministers internationaal, die ik al eens zie, dan is het antwoord dat ze daar zelfs niet mee bezig zijn. Wij zijn ermee bezig, Nederland is ermee bezig en dat is alles. Mocht er echt het gevoel zijn dat men slecht bezig is ter zake, dan zou dat niet alleen bij ons beide zijn. Daarvan ben ik overtuigd. Ik vind het echter belangrijk genoeg om ermee bezig te zijn. Met alle studies die we hebben, is het niet nodig bijkomende studies te vragen. Laten we afwachten wat Nederland, met een onderzoeksinstelling, naar Europa brengt, en laten we daar, op een 'level playing field' met iedereen en in het belang van de gezondheid van iedereen, de zaken doen.

Mijnheer Annouri, ik ga helemaal akkoord. Dat is ook mijn voorstel geweest. Jullie krijgen een rapport en ik ga ook vragen dat daarin op een bevattelijke manier de elementen van de studies worden aangehaald, dat de burger op de websites van Sport Vlaanderen niet alleen kan zien wat er nu in zijn gemeente ligt, maar ook wat de omkadering is. Als er nieuwe informatie is, dan moet men dat updaten, maar als we ons vandaag niet ongerust hoeven te maken, dan moeten we dat ook niet doen. Mijn oproep is dus uitdrukkelijk de volgende. Op basis van de onafhankelijke studies die we kennen en het werk dat vandaag gebeurt, kunnen we zeggen dat er vandaag geen reden tot paniek is. Laten we afwachten of er een strengere norm komt, en er is heel wat kans dat we zelfs aan die strengere norm vlot voldoen.

De voorzitter: De heer Moyaers heeft het woord.

Bert Moyaers (sp.a): Ik geloof daar ook wel in, dat er een strengere norm zal zijn. Ik kijk ook echt uit naar wat het onderzoek van Nederland in april zal opleveren. Ik heb ook nergens gezegd dat het een strengere norm moet zijn dan die van de tutjes. Je hebt drie consumentennormen, en wat de tutjes betreft,

zoals ze dat hier dan noemen, is dat minder dan 1 milligram per kilogram wat paks betreft. Er is ook niemand die zegt dat dat moet, maar in dit geval zeggen toxicologen wel dat men aan die tweede norm van maximaal 10 milligram paks per kilogram materiaal zou moeten voldoen. Nederland zit daar met zijn onderzoek al niet meer zo ver vanaf. Ik denk dus eerlijk gezegd dat, als zij een toonaangevende rol kunnen spelen daarin, en Europa volgt daarin, dat een goede zaak zal zijn. Ik vind het aan de ene kant een beetje jammer, als het alleen in Vlaanderen en Nederland leeft, dat Vlaanderen eigenlijk maar gewoon blijft wachten op Nederland, terwijl we zelf ook het voortouw zouden kunnen nemen. Ik wil ook niet alles op flessen trekken en ik wil ook geen paniek strooien, maar om het cru te zeggen, van asbest werd vroeger ook niet gezegd dat het gevaarlijk was. Dat kon ook allemaal geen kwaad, en tegenwoordig hebben mensen allemaal maskertjes voor hun mond als ze dat vastpakken. Ik wil het niet vergelijken met asbest, maar ik wil dat duidelijk maken. Er is op dit moment nog geen gevoel van paniek. Dat hadden we x-aantal jaar geleden met asbest natuurlijk ook niet, en daar denken we nu heel anders over.

– *Herman Wynants treedt als voorzitter op.*

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de risico's, verbonden aan de aanhoudende overnamegolf van profclubs door buitenlandse investeerders
– 474 (2017-2018)**

Voorzitter: de heer Herman Wynants

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, minister, naar aanleiding van mijn vraag om uitleg van 16 februari van dit jaar hebben we een uitgebreid en open debat gevoerd over de buitenlandse investeerders in het Belgische profvoetbal. Die overnamegolf blijft voor een stuk aanhouden. Ondertussen zijn al 10 van de 24 profclubs in handen van buitenlandse investeerders. Op zich heb ik daar geen problemen mee, maar wel als zo'n overname een gevaar betekent voor de eigenheid van de club en voor de supportersbetrokkenheid, en als de kansen op doorstroming van de eigen jeugdspelers daardoor verminderen.

Steeds meer merken we dat dat een reëel gevaar is en ik vraag u dan ook om dat als minister van Sport tijdig te signaleren en de nodige maatregelen te nemen. We moeten vermijden dat ons profvoetbal verder evolueert naar een sector die louter is gericht op een economische strategie.

Het ontbreken van regels inzake overnames zet de deur open naar mogelijk misbruik. Ik geef enkele voorbeelden. Het aantal niet-EU-spelers wordt in onze competitie niet beperkt, en er hoeven slechts zes in België opgeleide spelers op het wedstrijdblad te staan. Dat hoeven geen Belgen te zijn, waardoor het mogelijk wordt om een ploeg op te stellen met enkel niet-EU-spelers, van wie er zes in ons land zijn opgeleid. Het minimumloon in het profvoetbal bedraagt slechts 76.800 euro. Daardoor wordt het voor buitenlandse investeerders aantrekkelijk om goedkope buitenlandse voetballers in onze competitie op te stellen, om ze nadien door te verkopen of bij gebrek aan interesse zelfs terug te sturen. Dat maakt onze competitie extra interessant om volop te experimenteren met jonge buitenlandse spelers. Ook dat brengt de doorstroming van eigen jeugdspelers in gevaar en betekent in vele gevallen ook dat buitenlandse spelers in een economische carroussel kunnen terechtkomen.

Uit een recente studie van het Court of Arbitration for Sport (CAS) blijkt dat 60 procent van de spelers in onze kernen buitenlanders zijn. Daarmee is België op drie landen na het land met de meeste buitenlandse spelers. Ter vergelijking, in Nederland is dat dus 35 procent. Die evolutie hypothekeert de doorstroming van eigen jeugdspelers, en dat vind ik problematisch. Er bestaan, in tegenstelling tot bijvoorbeeld in Duitsland, bij ons ook geen regels die investeerders verhinderen om een meerderheidsparticipatie te verwerven in een club. Daardoor kunnen die investeerders een club helemaal naar hun hand zetten en komt de supportersparticipatie onder druk te staan.

Minister, in uw antwoord op mijn vraag om uitleg van 16 februari gaf u het volgende aan: "Wat voor mij zeker niet kan, is bijvoorbeeld dat een club vervelt tot een etalage waarin goedkope buitenlandse – en buitenlands betekent dan: van buiten Europa – sporters worden gestald, louter met het oog op doorverkoop met grote winst, en het afdanken van hen die niet de gewenste winst opleveren. Dat ondergraaft sowieso ook het voortbestaan van een club, want dat is korte termijn van hier tot ginderachter. En het verhindert de doorgroei van eigen jeugdspelers. Zo'n model kan nooit blijven bestaan." Dat hebt u toen terecht gezegd. Tegelijkertijd gaf u aan dat er vandaag geen specifieke voorwaarden bestaan gelinkt aan de overname van Belgische clubs door buitenlandse investeerders.

In een opiniestuk in De Tijd van 22 november doet sporteconoom Trudo Dejonghe enkele concrete voorstellen om het Belgische profvoetbal beter te beschermen tegen investeerders met slechte bedoelingen. Met 'slecht' bedoel ik dan wat u zelf hebt aangegeven. Zo stelt hij de aanpassing van de minimumlonen voor niet-EU-spelers voor, bijvoorbeeld tot 150 procent van het gemiddelde loon in onze hoogste afdeling, een aanpassing van de fiscale regels waardoor fiscale stimuli beperkt blijven tot de jeugdwerking, en een beperking van het aantal niet-EU-spelers op het wedstrijdblad.

Minister, dat was een lange introductie, maar dit is een belangrijke thematiek, dit leeft. Dit gaat over ons Belgische voetbal, dat wat mij betreft meer is dan enkel centen, meer dan enkel het economische. Het gaat ook voor een stuk over het sociale weefsel van onze samenleving. Daarom moeten we zeker waakzaam zijn ter zake.

Ik kom tot mijn vragen. In uw antwoord op mijn eerdere vraag om uitleg zei u: "(...) laat ons niet vies zijn van investeringen, binnenlands, Europees of buiten-Europees, op één voorwaarde, namelijk dat de culturele waarden, de normen en de opleiding, de supportersbetrokkenheid daarbij worden georganiseerd." Vindt u dat die voorwaarde vandaag de dag onder druk staat? Bent u het met me eens dat het nodig is om maatregelen te nemen om te vermijden dat ons profvoetbal verder evolueert naar een sector die enkel en alleen gericht is op het economische? Waarom wel of waarom niet, en welke stappen wilt u ter zake dan als Vlaams minister van Sport ondernemen? Ik stel de vraag opnieuw: hoe kijkt u naar dat Duitse model inzake supportersparticipatie, dat ik een heel interessant model vind, waarbij minimaal 50 procent plus 1 van de aandelen in supportershanden moet blijven? Bent u van plan om daarover eventueel regelgeving uit te werken? Wat is uw reactie op de drie voorstellen van sporteconoom Trudo Dejonghe? Gaat u hierover overleggen met federale collega's? Waarom wel, waarom niet?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Annouri, ik blijf er inderdaad bij dat culturele waarden en normen, de aandacht voor de jeugdopleiding en de supportersbetrokkenheid zouden moeten worden gewaardeerd, maar zoals ik naar aanleiding van uw eerdere vraag al aangaf, denk ik niet dat het probleem noodzakelijk bij de investeerders zit. Je kunt ook binnenlandse investeerders

hebben die daar geen aandacht voor hebben, en buitenlandse die daar veel aandacht voor hebben. Ik denk dus niet dat het de aard van de investeerder is, of de afkomst van de investeerder, maar de wil die de investeerder heeft wat zijn participatie betreft.

Het klopt wel dat een aantal fundamentele zaken onder druk komen te staan. U hebt zelf ook aangegeven dat dat blijkt uit de cijfers over het aandeel van buitenlandse spelers in onze profclubs. Er schort dus duidelijk iets aan de doorstroming van onze eigen talenten naar het hoogste niveau. Dat is voor mij de essentie. Dat is hét punt waarover we het moeten hebben.

Ik denk niet dat we kunnen ontkennen dat het profvoetbal een economische sector is, waar ontegensprekelijk grote economische belangen spelen. Ik ben er echter wél van overtuigd dat dit niet noodzakelijk ten koste moet gaan van een ethisch beleid en van de kansen voor eigen talentvolle spelers. Om dit te garanderen, zullen er wel degelijk maatregelen moeten worden genomen. Ik ben er echter voorstander van dat de sector zich in de eerste plaats zelf reguleert.

Daarom – dat weten jullie – heb ik op 21 september Voetbal Vlaanderen, de KBVB en de Pro League uitgenodigd om samen te bekijken wat we konden doen. Er waren drie agendapunten: live profvoetbal op tv versus amateurvoetbal op zondag, de doorstromingskansen van eigen jeugd naar het eerste elftal van de profclubs, en de uitbouw van een jeugdfonds met solidariteitsmechanisme.

Tijdens dit overleg werd een eerste probleemschets per agendapunt opgemaakt en kwamen we overeen om op 12 december, eergisteren dus, opnieuw samen te komen. Tijdens dat overleg hebben we een stand van zaken rond deze drie agendapunten gekregen. Zij hebben die aan mij gerapporteerd.

Op het vlak van de uitzending van profvoetbal op zondagmiddag lijkt er een doorbraak in de maak, waarin een slot van twee uur zal worden voorbehouden voor de amateurclubs. Ik moet wel zeggen: er is een akkoord tussen KBVB, Voetbal Vlaanderen en Pro League, maar het moet nog worden besproken met de aanbieders van beelden.

Met betrekking tot de doorstroming van jeugdspelers, werden door de verschillende aanwezigen afgelopen dinsdag een aantal acties voorgesteld, waarover men principieel akkoord was om die verder te bediscussiëren en om te zetten in concrete maatregelen. Om het verder overleg niet te hypothekeren, zal ik daar niet in detail op ingaan. Er zitten volgens mij zeer goede ideeën in, maar zij moeten dat onderling bespreken. Als ik nu zeg welk idee ik goed vind en welk idee wat minder, dan hypothekeer ik dat overleg.

We hebben wel een vervolgoverleg afgesproken op 15 maart. Tegen dan zou men per maatregel de concrete uitwerking moeten voorstellen. Ik ben heel blij dat er in september een vergadering is geweest. Ik voel heel duidelijk dat, als we in december geen tweede vergadering zouden hebben gehad, we niet zouden staan waar we nu staan. En in maart komt er dan een verdere stap naar concrete maatregelen.

Daarnaast heb ik ook een overleg opgestart tussen de Pro League en de arbeidsinspectie, in het kader van de makelaars bij min 16-jarigen en de problematiek rond testspelers, iets dat altijd wat problemen heeft gegeven. Het eerste overleg vond plaats op 8 december. Concreet zie ik mijn rol dus vooral als bemiddelaar en wil ik de zelfregulering in de voetbalsector stimuleren. Als ik het gevoel heb dat er te weinig concrete voorstellen uit dat sectoroverleg komen, zal ik decretale stappen nemen, zoals het optrekken van de minimumlonen voor niet-EU-sporters. Maar volgens mij is dat onvoldoende om garanties te krijgen. Misschien is het zelfs een slechte maatregel. Ik denk dat er andere zijn om de

doorstroming van de eigen jeugd te garanderen. Je kunt dat niet doen door de lonen op te trekken. Ik denk niet dat het een goede maatregel is. Maar laat ons afwachten welke voorstellen zij naar voren brengen.

De Duitse 50+1-maatregel is tijdens de vorige legislatuur – ik denk dat niemand hier toen deel uitmaakte van deze commissie – heel uitvoerig besproken in deze commissie, naar aanleiding van de problematiek van supportersparticipatie na de buitenlandse overname en een aantal uitwassen zoals in Cardiff, waar plots de clubkleuren veranderden van blauw naar rood.

Het debat werd toen ondersteund door een studie rond de juridische mogelijkheden inzake supportersparticipatie, uitgevoerd door Curia. Hieruit kwam vooral naar voren dat de Duitse maatregel enkel mogelijk was door historische ontwikkelingen, waardoor het tot 1998 immers verplicht was voor voetbalclubs om onder een Duitse variant van onze vzw te opereren. Pas vanaf 1998 werd er toegelaten dat clubs hun professionele voetbalactiviteiten konden verzelfstandigen in een commerciële dochtervennootschap, op voorwaarde dat de controle door de vzw werd behouden.

De regel beperkt bovendien enkel de stemverdeling in de algemene vergadering en niet de verwerving van aandelen in het kapitaal. Bovendien bestaat er ook een uitzondering op de regel, namelijk dat men na twintig jaar investeren in de club wel volledig eigenaar kan worden. Er zijn hiervan twee voorbeelden: Leverkusen – door Bayer – en Wolfsburg – door Volkswagen. Ten slotte bleek uit het onderzoek dat deze maatregel in Vlaanderen binnen de huidige context juridisch bijna onmogelijk af te dwingen valt. Indien u dit in detail wilt nalezen, kan ik u het verslag van de gedachtewisseling in het parlement van 12 maart 2015 aanraden of het rapport van Curia via de digibib van KICS.

In het artikel-Dejonghe worden drie concrete topics aangehaald, namelijk de mogelijkheid tot het nemen van een meerderheidsaandeel van buitenlandse investeerders, de lakse regels rond de niet-EU-spelers en de fiscale voordelen, waaronder de 80 procentregel.

U vraagt mij om op alle drie in te gaan, wat ik ook zal proberen te doen. Wat de buitenlandse investeerders betreft, heb ik daarnet al verwezen naar de 50+1-regel, die zowat naar voren werd geschoven – ook in het artikel – als de heilige graal. Maar zoals ik al zei, zegt het onderzoek van Curia dat het onbegonnen werk is. In dat onderzoek wordt wel gesuggereerd dat men bijvoorbeeld via licentiesystemen een keuzemodel met gradaties van supportersparticipatie zou kunnen invoeren.

De lakse regels rond niet-EU-spelers zijn een tweede knelpunt. Het probleem is voor mij toch ruimer dan dat. Als je het alleen hebt op niet-EU-spelers, heb je geen enkele garantie dat uw eigen jeugd doorstroomt. Je kunt allemaal EU-spelers in je ploeg hebben en dan is er geen probleem. Ik hoef u geen Engelse voorbeelden aanhalen om u dat aan te tonen.

Er is ook een instroom van EU-spelers, maar daar is het vrij verkeer van personen binnen de EU van kracht. Daar kunnen we niets aan doen. De essentie is eigenlijk dat er te weinig doorstroming is van de eigen jeugd, zoals ik al zei. Daarover voer ik nu gesprekken met Voetbal Vlaanderen, de KBVB en Pro League om maatregelen uit te werken die het klimaat voor doorstroming moet bevorderen. Ik wil eerst afwachten of ze daar kennis hebben waarvan we het gevoel hebben dat dat een effect kan hebben, een stimulans kan zijn. Ik zal jullie daarvan op de hoogte houden.

Het optrekken van de 'homegrown'-regel kan een optie zijn, maar is niet heiligmakend omdat dat niet uitsluit dat het buitenlandse spelers zijn. Het sluit

alleen uit dat ze niet drie jaar door de club zijn opgeleid voor een bepaalde leeftijd, nu bepaald op 23 jaar. Als iemand binnenkomt op 20 jaar en drie jaar blijft, is die 'homegrown'. Je kunt iets veranderen aan die leeftijd. Maar het is een van de elementen die wellicht meegenomen zullen worden in de voorstellen die ik verwacht te krijgen.

Ten slotte verwijst de journalist naar de fiscale gunstmaatregelen en de 80 procentregel als voornaamste boosdoener. De vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing is van toepassing op de bezoldigingen van sportbeoefenaars die op 1 januari van het jaar dat volgt op dat waarin de vrijstelling wordt gevraagd, niet de leeftijd van 26 jaar hebben bereikt, maar is ook van toepassing op oudere sportbeoefenaars die wel die leeftijd hebben bereikt, op voorwaarde dat dat geld, het voordeel dat ze krijgen, besteed wordt aan de opleiding van jonge sportbeoefenaars – min 23 jaar –, met name de betaling van bezoldigingen van personen belast met de opleiding van die jongeren.

De lonen van de jonge sportbeoefenaars kunnen daarmee worden betaald. De interpretatie van de journalist lijkt niet helemaal correct, want de vrijstellingsregel wordt niet gegenereerd door het onbeperkt toelaten van buitenlandse spelers. In de maatregel wordt wel geen koppeling gemaakt met eigen jeugd, dus in theorie zouden ook de lonen van jonge niet-EU-spelers kunnen worden betaald met de niet doorgestorte bedrijfsvoorheffing. Over dit laatste aspect zal ik nog in overleg gaan met mijn federale collega om te bekijken of dit kan worden gericht op de eigen jeugd.

Mijnheer Annouri, uw conclusie was dat dit een belangrijke materie is en dat we daar mee bezig moeten zijn. Mijn antwoord is: ik ben ermee bezig. Ik neem een duidelijk stimulerende rol op naar de verschillende federaties, Voetbal Vlaanderen, de KBVB en de Pro League. Dat is allemaal niet zo evident. Als de ministerraad op tijd is gedaan, zal ik morgen overleg hebben met mijn Frans-talige collega. Ik zal hem in detail vertrouwelijk op de hoogte brengen van welke gesprekken ik voer zodat we niet tegen elkaar worden uitgespeeld.

We zullen tegen maart zien op welke manier de Pro League, de KBVB en Voetbal Vlaanderen met voorstellen komen die ervoor zorgen dat amateurvoetbal kan en dat doorstroming van onze eigen jeugd ook vanuit het amateurvoetbal naar hogere reeksen mogelijkheden biedt. Als dat lukt, zijn we veel beter af dan van derdelanders een hoger loon te eisen. Ik geef graag het voorbeeld van de Aziat in Beveren-Waas. Hij zou hier niet voetballen, terwijl hij toch een meerwaarde heeft. Dat willen we niet tegenhouden.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, uw uitgebreid antwoord toont aan dat we hiermee bezig zijn. Het klopt, u geeft zelf aan dat voetbal een heel economische sector is. Er is veel geld mee gemoeid. Ik wil er vooral voor pleiten dat het niet wordt herleid tot alleen het economische aspect. Onze voetbalclubs zijn veel meer dan dat. Mensen komen daar samen, het is een deel van onze cultuur, mensen ontmoeten elkaar daar. Het gaat over sport, het gaat over wijkwerking, het gaat over impact op jongeren, op samenleven. Er komt zoveel bij kijken. Dat mogen we niet op het spel zetten, nooit.

Voor alle duidelijkheid, ik vind dat onze sportcompetities open competities moeten zijn, dat talent moet worden aangetrokken, en dat ploegen zelf moeten kunnen invullen wie van waar komt en daar speelt. Ik wil niet dat clubs worden herleid tot een vehikel dat enkel en alleen dient als uitstalraam om zo snel mogelijk geld te verdienen, en dat die cultuur onder druk komt te staan. Dat zijn de nuances die we moeten aanbrengen. Dat zijn de risico's waarvoor we ons

moeten hoeden. Het maakt niet uit wie de eigenaars zijn van de clubs, maar er moeten wel heel duidelijke regels zijn die dat tegen willen houden.

Over de 50+1-regel werd gedebatteerd voor ik in het parlement was. Ik werd daar altijd heel hard door gecharmeerd. De situatie in België is niet dezelfde als in Duitsland, maar er zijn wel andere manieren die we kunnen inbouwen om te garanderen dat supporters, de eigenheid en authenticiteit van clubs altijd bewaard zullen blijven zodat buitenlandse investeerders een club niet zomaar volledig kunnen herscheppen tot wat ze zelf willen.

Een van de eisen van de supporters, bijvoorbeeld in Antwerpen, is altijd geweest om nummer, naam en colours te blijven behouden. Er zijn ook tal van andere initiatieven mogelijk die de politiek kan faciliteren, waardoor de raden van bestuur zo worden opgebouwd dat supporters er altijd een zegje in hebben. Daardoor wordt het risico dat een buitenlandse investeerder alles op zijn kop zet, tegengehouden. Die garantie moeten we inbouwen.

Minister, u zegt dat er initiatieven worden genomen en dat de gesprekken lopende zijn. Het is goed dat die ook eergisteren zijn gebeurd. U zegt dat ze in maart terug samenkomen en dat u het debat dan zeker terug zult opnemen. Is maart een deadline of is dat gewoon een volgende samenkoms? Hoe zit het met de timing? Moeten er tegen dan knopen worden doorgehakt of zal het blijven gaan?

Bert Moyaers (sp.a): Minister, ik dank u voor het zeer uitgebreide antwoord. Ik was heel tevreden over dat antwoord. Niemand rond deze tafel heeft er problemen mee dat er buitenlandse investeerders naar ons land komen, integendeel. Het is wel heel belangrijk dat elke club zijn ziel en eigenheid kan blijven behouden. Een belangrijke factor is dat dit altijd zo hoog mogelijk in het vaandel wordt gedragen.

Wat het meeste impact heeft op ons, is de vraag hoe het zit met de doorstroming. Daarop hebt u vandaag enkele goede antwoorden gegeven. Om terug te keren naar het Zwitserse CAS-onderzoek, daaruit bleek dat België het derde land in Europa is waar zoveel buitenlanders zitten. 60 procent van wat op onze voetbalvelden in de Pro League rondloopt, zouden buitenlanders zijn. Wat kunnen we doen vanuit Vlaanderen om zoveel mogelijk van onze eigen opgeleide spelers ontwikkelingskansen te laten behouden? Hoe kunnen we blijven stimuleren dat de verschillende jeugdwerkingen goed blijven draaien?

Minister, u hebt gezegd dat u zou kijken naar al onze sportfederaties en niet alleen naar het voetbal, maar bijvoorbeeld ook naar basket- en volleybal. Wat kan Vlaanderen doen? Hebt u meer informatie over hoe het zit bij andere federaties waar dat eventueel ook kan?

Herman Wynants (N-VA): Minister, ik spreek uit eigen ervaring. Waarom is dat een vzw-structuur geworden, wat stilaan aan het verdwijnen was? In 2009-2010 hebben alle vzw's controle gehad over de tv-gelden. Mijn club, KVC Westerlo, had op dat moment een vzw, maar moest wel 1,2 miljoen euro betalen van de tv-rechten die het kreeg van de Belgische Voetbalbond. De andere coöperatieve vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid (cvba's) moesten dat niet doen. Een cvba is een commerciële vennootschap met een aandelenstructuur. Als die cvba bewijst dat de dertig spelers die heel het jaar op het terrein stonden zoveel worden betaald, dan kan ze bewijzen dat het tv-geld verantwoord was. Ik moest wel 1,2 miljoen euro boete betalen. Op dat moment zijn veel clubs in België overgegaan naar een commerciële vennootschap wat de aandelenstructuur betreft.

De FIFA en de UEFA hebben in hun systeem staan: "Inmenging van de politiek in het beleid van het voetbal is ten strengste verboden door FIFA en zou een uitsluiting van de clubs binnen dit systeem tot gevolg kunnen hebben." Dat zou

met andere woorden kunnen betekenen dat ze de Belgische nationale ploeg kunnen uitsluiten. Ik geef dit als voorbeeld van waar het over gaat. We moeten dus heel voorzichtig zijn. En de minister onderbouwt dit omdat hij met alle delegaties en de ACFF (Association des clubs francophones de football) gaat praten, want op termijn zou dat gelijkvormig moeten zijn.

Milaan is overgenomen, PSG is overgenomen, Monaco is overgenomen, Chelsea, Leicester enzovoort. In België zijn er ook Belgische aandeelhouders baas geworden. Ik ken een club – ik noem geen namen – die de meeste buitenlanders heeft en die door een Belg worden geleid. Wij hebben de meeste Belgen, 19 van de 25. We staan wel achteraan, daar moeten we rekening mee houden. Maar dat heeft er niets mee te maken.

We hebben in de profliga al veel gedaan voor de niet-Europese spelers in samenspraak met Voetbal Vlaanderen en met ACFF. Dit jaar hebben wij gestemd dat het aantal Belgen dat werd opgesteld gedurende de competitie, wordt meegeteld en daar krijg je een vergoeding voor. Dat hangt af van het aantal speelminuten dat ze hebben.

Onze jeugdspelers krijgen vanaf 16 jaar een contract, de niet-EU-spelers pas vanaf 18 jaar. Dat is een goedkope vergoeding, kun je zeggen. Vanwaar komt dat systeem? In 2009 hebben we in de voetbalwereld gezegd: het is niet meer normaal dat buitenlandse voetballers, maar ook basketters en volleyballers, maar 18 procent moesten betalen. Wij hebben een voorstel gedaan aan de regering om iedereen 50 procent te laten betalen. Dan heeft meneer Vande Lanotte – u kent hem wel – gezegd: 'Dat kan niet, want dan is mijn basketballclub failliet.' Hij heeft namelijk 90 procent Amerikanen.

Eind 2008 heeft hij een voorstel gedaan in het parlement, met aanvankelijk 40 procent, en op 31 december is erover gestemd: 80 procent. Dus waren wij daar op dat moment niet verantwoordelijk voor, dat is gecreëerd door het politieke systeem. Goed. Dat is er nu. We proberen in te bouwen dat dat naar de jeugdwerking gaat. Minister, u hebt al een paar maatregelen genoemd. We zijn nog met volgende maatregelen ook bezig. Het volledige bedrag moet verantwoord worden, de investering moet naar de jeugdopleiding gaan.

U zegt het ook: veel jonge spelers zijn buitenlanders. Vroeger gold de jeugdopleiding tot 23 jaar, nu moet het drie jaar onder de 21 zijn. Maar wat is bijkomend voor ons in het Belgisch voetbal zo belangrijk? De meeste van onze Belgen spelen in het buitenland. Dat zijn allemaal spelers die in België opgeleid zijn. Dat geeft een 'uit-boost' naar het buitenland. Dat is voor onze nationale ploeg ook zo. Dat is voor de toekomstige Pro-Leagueploegen ook niet zo gemakkelijk om te onderbouwen. Daar moet je ook rekening mee houden. Wij betalen voor elke jeugdopleiding, elke club krijgt daarvoor rechtstreeks subsidies van de Belgische Voetbalbond. Dat zijn belangrijke aspecten waar we rekening moeten mee houden. De rest hebt u gezegd, denk ik.

Natuurlijk, de licentievoorwaarden gaan ook over de jeugdopleiding. Dat is allemaal ingeschreven, of men krijgt geen licentie. Er zijn bepaalde normen voor de jeugd – ik kan u die doorsturen als u wilt – die erin vermeld staan om een licentie te krijgen. Er zijn dus enorm veel aspecten. Ik denk dat ik het belangrijkste ongeveer heb gezegd. *(Opmerkingen)*

Nee, nee, nee. Maar het is voor een politiekeer, voor onze minister, zeer moeilijk om daarin tussen te komen voor het belang dat hij moet verdedigen, en dat zal hij ook doen. Maar we moeten zien dat we binnen onze contouren blijven. Men zit telkens met drie afhankelijke organisaties. Ik heb het net gezegd: Westerlo moest 1,2 miljoen euro betalen voor de tv-rechten. Eupen betaalt niets en

Anderlecht ook niet. U ziet dat België op die manier ook nog verdeeld is. Dat is de moeilijkheid.

Minister Philippe Muyters: Dank u, mijnheer Wynants, voor de bijkomende toelichting. Ik vind het het beste dat de politiek zich niet mag mengen van de FIFA en de UEFA. Als dat geen politiek is! (*Gelach*)

Er waren nog twee vragen. Mijnheer Moyaers, ik leg mij nu toe op het voetbal. Ik denk dat de problematiek daar het zwaarst is, zeker inzake doorstroming van de eigen jeugd en zo verder. Op basis van wat ik daar nu ervaar en zie hoe het evolueert, wil ik gerust de rest bekijken, maar ik heb nu – en ik ga daar heel eerlijk in zijn – nog geen stappen gezet naar de rest. Ik ga dat niet parallel opstarten. Ik denk dat het verstandiger is om eerst met het voetbal voort te doen en dan de rest te bekijken.

Mijnheer Annouri, ik heb gevraagd wat hun ideeën waren die – hoe moet ik het zeggen – bijna een discussiepaper zijn naar de anderen, naar elkaar, en dat die worden afgerond tegen maart. Gaat dat gebeuren? Ik weet het niet. Wat ik heb gezien, is dat er nu toch een serieuze vooruitgang is geboekt op alle domeinen. Misschien zijn de tv-rechten voor het voetbal al vroeger afgerond. Misschien is dat opleidingsfonds... Ze moeten niet wachten tot maart om zaken af te ronden, maar ik weet dat ze met te zeggen dat we op 15 maart opnieuw samenkomen, minstens naar die datum toe zullen werken. Als ik eerlijk mag zijn: ik heb gezien dat de vergaderingen tussen de drie in de laatste weken gebeurd zijn, omdat ze wisten dat ze naar mij moesten komen. Op die manier leggen we daar wel druk op. Dat is de rol die ik mag spelen, die ik kan spelen. Ze weten dat het belangrijk is. Ik heb niet veel macht, als ik het zo mag zeggen, om naar de KBVB en de Pro League op te treden, maar ik kan hier en daar wel zaken doen. Als minister van Sport wil ik de belangen van onze jeugd verdedigen, daar kan niemand tegen zijn.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, minister, ik volg u, we zullen uitkijken naar de evolutie in maart en wat daar naar voren wordt geschoven. We zullen dat samen oppikken.

Onze nationale profclubs vormen een economisch vehikel. Er is een economisch aspect. Het is ook voetbal op het hoogste niveau in België. De supporters komen hun clubkleuren verdedigen. Er zijn jeugdopleidingen en jongeren die komen voetballen. Er zijn sociale initiatieven om mensen te helpen om te sporten en te bewegen die dat anders niet zouden doen. Het gaat om wijkwerking, het gaat over buurten sterker maken, het gaat over zoveel meer. Het is onze plicht vanuit de politiek om erover te blijven waken dat het ook zo blijft. Daarom moeten we hier het debat blijven voeren, want dat is de onschatbare waarde van die profclubs die wij hebben. Het is een economisch iets, maar het is ook zo veel meer dan dat. We zullen dit blijven opvolgen. Ik kijk uit naar de voorstellen die men in maart zal doen.

Bert Moyaers (sp.a): Ik wil nog iets toevoegen, een primeur. Blijkbaar levert u zeer goed werk, minister, want er is net in de onlinekranten verschenen dat vanaf 2019-2020 de beloften van de clubs uit de Pro League in de eerste twee amateurreeksen zullen uitkomen.

Minister Philippe Muyters: Dit is een van de voorstellen. Het punt is: we hadden daar eigenlijk afgesproken dat we zouden wachten, maar als er dingen rond waren, mochten ze die lanceren. Dat is er een voorbeeld van. Dat is effectief ergens aan bod gekomen.

Herman Wynants (N-VA): Ik wil nog vertellen waarom de Chinezen naar ons wilden komen. We hebben misschien geen tientallen, maar toch vijftallen Chinezen gehad die geïnteresseerd waren in KVC Westerlo. Mijn eerste vraag was

altijd: waarom wilt u KVC Westerlo hebben? Ze wilden alles wel bekijken, maar wilden eerst weten hoeveel jeugdtrainers we hadden, hoeveel jeugdspelers en dergelijke. Ze wilden onze structuur kennen. De reden daarvoor was dat hun leider gezegd had dat de Belgen over tien jaar in de ranking op de 80e plaats zouden spelen en zij op de 78e. Ze willen in 2030 het wereldkampioenschap organiseren en wij staan nu bij de eerste tien, ze willen van ons leren wat de jeugd betreft.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bert Moyaers aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de toepassing van een boeteclausule bij niet-gerealiseerde projecten in het kader van het Vlaams Sportinfrastructuurplan – 606 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Herman Wynants

De voorzitter: De heer Moyaers heeft het woord.

Bert Moyaers (sp.a): Minister, eind april stelde ik u een schriftelijke vraag naar een stand van zaken wat de niet-gerealiseerde projecten in het kader van het Vlaams Sportinfrastructuurplan betreft. Daaraan gekoppeld wilde ik ook graag weten welke lokale besturen hun overeenkomst met Vlaanderen verbraken en welke boete daar vanwege de Vlaamse overheid tegenover stond.

Uit de antwoorden op mijn desbetreffende schriftelijke vragen bleek dat er, rekening houdend met de bepalingen en de fasen waarin de projecten zich bevonden, bij drie gemeenten/steden een boete door Vlaanderen werd gevorderd. Dit telkens omdat ze de mandaatovereenkomst voor de realisatie van het door hen aangevraagde infrastructuurproject zonder geldige reden verbraken.

Opvallend was dat de boeteclausule, in theorie duidelijk op voorhand in een overeenkomst vastgelegd, in de praktijk telkens op een andere manier werd toegepast. De ongelijke behandeling van deze dossiers roept bij mij toch wat vragen op. Ik hoop dan ook dat u daar vandaag in deze commissie meer duidelijkheid over kunt verschaffen.

Waarom is er aan de stad Eeklo geen minnelijke schikking voorgesteld zoals dat in Brasschaat wel kon? Op basis van welke 'gemaakte kosten voor de gunningsprocedure' werd de 15.000 euro voor Brasschaat berekend? Heeft Sport Vlaanderen, zoals u meedeelde in uw antwoord op mijn schriftelijke vraag, intussen kunnen nagaan of er in het dossier Tienen voldoende relevante argumenten zijn om de boete kwijt te schelden of om een minnelijke schikking gelijkaardig aan die van Brasschaat uit te werken?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Moyaers, zoals reeds in mijn antwoord op uw schriftelijke vraag nummer 526 van 26 april en vraag nummer 25 van 5 oktober aangegeven, gaan de drie aangehaalde dossiers over verschillende clusters die zijn gerealiseerd. Een van de principes binnen dit systeem van publiek-private samenwerking met subsidies, was dat door de lokale overheid een boete verschuldigd was als de mandaatovereenkomst voor de realisatie van het project werd verbroken zonder gegronde reden, zoals een prijs die hoger was dan de maximale prijs die in de mandaatovereenkomst was opgenomen. Dat is logisch. Als we dat niet doen, zou iedereen erop inschrijven. Wij zouden een algemene bevraging doen, iemand zou denken: 'ik mag honderd velden doen' of 'ik mag twintig zwembaden doen'. Daarna zouden ze de ene na de andere kunnen

afhaken en zou er niet één zwembad overblijven, en dan is de prijs helemaal anders. De koppeling tussen meedoen aan de pps, daar een mandaatvergoeding voor krijgen en een boete die in de mandaatovereenkomst staat, lijkt mij logisch.

Voor Tienen gaat het over de eerste cluster kunstgrasvelden, voor Brasschaat over de derde cluster kunstgrasvelden en voor Eeklo over de bouw van een eenvoudig zwembad. Het boetesysteem verschilde naargelang de cluster en naargelang het moment waarop de gemeente beslist om uit te stappen. Dat verschil begrijpt u wel.

Logischerwijs was de boete onder meer afhankelijk van de grootte van de overheidsopdracht. Als men één veld minder aanlegt, terwijl er honderd moeten worden aangelegd, tegenover één zwembad minder terwijl men er drie moet doen: dat is natuurlijk een groot verschil. De boete hangt ook af van de fase van de aanbestedingsprocedure waarin men zat en dus welke kosten de Vlaamse overheid al gemaakt had. De verschillende bedragen heb ik in mijn antwoorden op uw beide schriftelijke vragen al grotendeels uiteengezet.

Ik zal bij elk van de dossiers stilstaan, en bij sommige redelijk uitvoerig. Eeklo heeft tijdens de selectiefase laten weten niet verder te willen gaan met het project, waarna Eeklo door het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media (CJSM), zoals de bevoegdheden toen waren ingedeeld, namens de Vlaamse Gemeenschap, werd gewezen op de boeteclausule die voorziet in een boete van 30.000 euro als de mandaatovereenkomst eenzijdig wordt gestopt. Eeklo heeft deze boete betaald zonder aan te dringen op kwijtschelding of aan te sturen op een of andere minnelijke regeling of compensatie. De boete was evenredig met de grootteorde van de overheidsopdracht en de reeds door de overheid gemaakte kosten, een minnelijke schikking drong zich dus niet op, daar was ook geen vraag naar. Dat is de logica.

De boete voor Brasschaat bedroeg 100.000 euro. Brasschaat drong aan op een bemiddelingsgesprek omdat Brasschaat van oordeel was dat er sprake was van overmacht. De plaatselijke club had immers al in eigen beheer een kunstgrasveld laten aanleggen, ze vond dat dringend en noodzakelijk. De Vlaamse overheid – ik – had begrip voor deze situatie, en daarom werd er een minnelijke schikking uitgewerkt waarbij het belang van het sportaanbod in de gemeente maximaal voor ogen werd gehouden.

Artikel 8 van de mandaatovereenkomst stelt: "De partijen verbinden zich er toe ernaar te streven om enig geschil of betwisting die tussen de partijen zou ontstaan i.v.m. het mandaat in onderling overleg op te lossen." Het uitwerken van een minnelijke regeling ingeval er betwisting ontstaat tussen partijen is dus niet strijdig met de mandaatovereenkomst. Dat staat uitdrukkelijk in artikel 8.

De minnelijke schikking die we dan hebben afgesloten, luidde als volgt: "Op basis van de effectief gemaakte kosten" – en het ging over een kunstgrasveld, dat vind ik toch nog wel wat anders – "in dit dossier kan de effectieve boete verlaagd worden tot minimum 15.000 euro." – ongeveer de kosten die wij hadden gemaakt – "Het overige deel van de boete (zijnde 85.000 euro) kan omgezet worden naar een verplichte investering, binnen een redelijke termijn, in functie van de realisatie van nieuwe gemeentelijke sportinfrastructuur. Als deadline voor deze redelijke termijn wordt eind 2018 vooropgesteld inzake realisatie en ingebruikname. De gemeente Brasschaat zal de sportadministratie tijdig de nodige bewijsstukken bezorgen. Het aandeel van deze niet-opgelegde middelen dat niet voor afloop van deze termijn wordt geïnvesteerd zoals hierboven beschreven, zal opnieuw worden omgezet in een effectieve boete."

We hebben onze kosten bekeken, dat was 15.000 euro, de overige 85.000 euro wilden we niet innen. We hebben gekozen voor het meest nuttige: investering in sport. Als Brasschaat in sport wou investeren, lieten we dat deel vallen. Als ze

dat niet wilden doen, dan werd het toch een boete. Deze minnelijke schikking werd in de vorm van een avenant bij de mandaatovereenkomst gevoegd.

Ik ben van oordeel dat op deze wijze correct uitvoering werd gegeven aan de mandaatovereenkomst en dat de uitgewerkte boeteregeling in overeenstemming is met deze mandaatovereenkomst. De sporter is er wel bij gevaren.

Voor Tienen zal Sport Vlaanderen, waarin de afdeling Sport van het departement CJSM in het jaar 2016 ingekanteld is, eerst onderzoeken waarom de boete nog niet betaald is. Daarna zal Sport Vlaanderen mij een voorstel voorleggen. Hierbij is het evident dat dezelfde principes zullen worden gehanteerd, dus ook met inbegrip van de mogelijkheid van het uitwerken van een minnelijke schikking.

Ik vat het even samen. Eeklo zou normaal gezien een boete van 30.000 euro hebben gekregen omdat het de overeenkomst eenzijdig opzegde. Ze hebben beslist om te betalen. Brasschaat kreeg normaal gezien een boete van 100.000 euro en heeft daar tegen geprotesteerd. We hebben daarover gepraat en een minnelijke schikking uitgewerkt. Met Tienen zullen we nu ook een discussie voeren.

De voorzitter: De heer Moyaers heeft het woord.

Bert Moyaers (sp.a): Dank u, minister, voor de uitleg. Ik heb daar een paar bedenkingen en bijkomende vragen bij.

Ik kan volgen dat Eeklo de overeenkomst heeft opgezegd en dat daar een boete aan vasthing. Die stopzetting gebeurde nog tijdens de selectiefase zelf. Wat me vooral opvalt, is dat zij braafjes hun boete van 30.000 euro betaald hebben omdat ze er zich blijkbaar zelf – dat is toch wat ik hoor – niet van bewust waren dat ze zich konden beroepen op artikel 8 van de mandaatovereenkomst, dat zegt dat geschillen of betwistingen over dat mandaat in onderling overleg kunnen worden opgelost. De stad Eeklo heeft intussen wel al zelf autonoom in een sporthallencomplex geïnvesteerd met een nieuw zwembad waarvan de kostprijs meer dan 10 miljoen euro bedraagt. Wat is het verschil met het dossier van Brasschaat? Hoe kan men een dergelijke behandeling krijgen?

Brasschaat ging niet akkoord met de boete. De gemeente heeft een minnelijke schikking gekregen van 15.000 euro boete en 85.000 euro investering. Die investering moest in gebruik worden genomen tegen eind van het jaar. Het project in Brasschaat maakte onderdeel uit van een globale aanbesteding die uit een dertigtal projecten bestond. De totale aanbestedingsprocedure liep op tot 450.000 euro. Kunt u daar iets meer over zeggen?

De stad Tienen deelde in een schrijven mee te willen afstappen van de realisatie van het kunstgrasveld zonder enige schadevergoeding en heeft tot op heden de vastgelegde boete van 190.000 euro – dat is geen klein bedrag – niet betaald. Het is niet dat ik Tienen op kosten wil jagen maar hoe verklaart u dat dossier? Zeven jaar na datum is dat nog altijd niet afgehandeld.

Wat gaat u doen om een gelijkwaardige en rechtvaardige behandeling van deze en toekomstige dossiers te garanderen?

Plant u eventueel een rechtzetting ten aanzien van de stad Eeklo? Heeft zij ook de mogelijkheid om toch nog ergens iets terug te krijgen aangezien zij al veel heeft geïnvesteerd en braaf de boete heeft betaald?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Neen, dat ga ik niet doen. Ik vind het een schande dat het in Tienen zo lang duurt. Ik heb erop aangedrongen dat men daar nu

verder werk van maakt. Ik wist zelfs niet dat het nog open stond, ik zal daar eerlijk in zijn. Bij de andere twee is de mandaatovereenkomst gevolgd. Zij hadden de mogelijkheid om niet akkoord te gaan met de boeteclausule. Als men wel akkoord gaat met die clausule en de boete betaalt, is de zaak afgehandeld. Men kan toch niet vragen... *(Opmerkingen)*

Dat zou zijn alsof iemand een factuur ondertekent en het met alles eens is, en daarna niet akkoord gaat met die factuur. Dat is nogal raar. Dat lukt niet.

We hebben met deze twee juist gehandeld.

Eeklo heeft betaald. Oké, prima. Brasschaat heeft gevraagd om een regeling, artikel 8 geeft die mogelijkheid. Ik heb dat met Sport Vlaanderen besproken en ik vond dat we daar tot een compromis konden komen. De kosten, in de vorm van een boete, werden aangerekend. De rest kon naar de sporter gaan. Anders komt dat bij ons in de pot, en dan kan dat voor andere dingen worden gebruikt, maar alles bij elkaar is dit een goede oplossing. Als Eeklo dat had gevraagd, Eeklo was eerst... Eeklo heeft betaald en ik kan daar nog moeilijk op terugkomen.

Bert Moyaers (sp-a): Ik begrijp de houding van Brasschaat en ik vind dat zelfs een correcte houding. Het is zeer belangrijk dat de sporter er uiteindelijk wel bij vaart.

Eeklo heeft, zoals ik al zei, het contract niet goed gelezen, maar ze hebben wel een investering gedaan van 10 miljoen euro en braaf de boete betaald.

Ik ben blij dat u ook toegeeft dat u het een schande vindt dat het in Tienen nog altijd niet is afgerond. U hebt altijd van die sprekende voorbeelden. Mij doet het een beetje denken aan flitsboetes. De ene betaalt braafjes, de andere vraagt een minnelijke schikking en nog een andere legt ze weg. Dit is het soort verhaal dat ik hier een beetje krijg. De ene betaalt flink zijn boete, de andere reclameert en krijgt wat minder en iemand houdt het helemaal stil en als het zo lang duurt, zijn we het binnenkort allemaal vergeten. Ik vind dat jammer. Ik hoop uiteraard dat het verhaal van Tienen ook kan worden afgerond en correct kan worden afgehandeld.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Joris Poschet aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de vzw Darna – 559 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Karin Brouwers

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, u weet dat Daarkom en nu Darna een weerkerend topic is in de commissie Cultuur. Het komt nu opnieuw in de aandacht naar aanleiding van de opening. Eigenlijk wist ik dat niet, want ik was er niet voor uitgenodigd. Niet dat ik dat erg vind; het is niet dat mijn ego zo groot is dat ik op alles moet worden uitgenodigd. Ik vond het wel raar omdat ik wel was uitgenodigd op de pre-opening van 22 februari. Er is misschien iets fout gelopen.

Intussen is het Vlaams-Marokkaans cultuurcentrum een tiental maanden op de nieuwe stek gevestigd waar het een aantal activiteiten ontwikkelt. Het doel van Darna is een draaischijf te zijn voor culturele kruisbestuiving tussen de Vlaamse en de Marokkaanse gemeenschappen. Concreet zou dit inhouden dat de vzw Darna partnerschappen en coproducties aangaat met andere organisaties. Hierdoor zou men niet langer over een grote eigen culturele infrastructuur moeten beschikken, wat de mogelijkheden voor de inhoudelijke werking zou moeten vergroten met hetzelfde budget.

Minister, kunt u zeggen wat de impact is geweest van de verhuis van de vzw op de werking ervan? Is het aantal bezoekers verhoogd of verlaagd nu het van La Gaîté naar een pand in de Steenstraat is verhuisd? Hoeveel bezoekers heeft Darna mogen ontvangen sinds de opening?

Hoe evalueert u de nieuwe vzw? Hoe staat het met de geplande nomadische activiteit? U zei dat een van de doelstellingen van de nieuwe vzw was om meer buitenshuis te gaan werken, met andere partners en in andere steden. In welke steden wordt gewerkt of zijn er culturele activiteiten op poten gezet?

Hoe verloopt de samenwerking met de bureaus van de Ancienne Belgique? Hoe zorgen ze voor een win-winsituatie? Ik weet dat er een persoonlijke verbondenheid is door de directeur van de AB die ook in de raad van bestuur van Darna zit. Misschien kunt u daar nog over vertellen?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Collega's, zoals u weet, is in overleg met de Marokkaanse overheid beslist om de werking van vzw Daarkom stop te zetten en een nieuwe vzw op te richten. Op 24 januari 2017 vond de oprichtingsvergadering plaats van vzw Darna. De huurovereenkomst aan de Wolvengracht in Brussel, waar de vzw Daarkom gevestigd was, werd opgezegd. De nieuwe vzw Darna nam haar intrek in de Steenstraat.

De raad van bestuur heeft zich dit jaar voor de opstart gefocust op enerzijds het aanwerven van personeelsleden en anderzijds het lanceren van een projectoproep. Vanaf september 2017 werd er een tijdelijke medewerkster aangeworven om de projectoproep 'Darna Express' te lanceren, de inrichtingswerken van de nieuwe locatie te coördineren en een openingsmoment te organiseren. Ondertussen werd er een vaste medewerker aangeworven, die op 1 december 2017 in dienst is getreden. De officiële opening vond plaats tijdens het weekend van 8 en 9 december.

Het is nog te vroeg om de nieuwe vzw Darna te evalueren. Wel kan ik de resultaten van de eerste projectoproep met u delen. De uiterste indiendatum van deze oproep was 1 december 2017. Er werden 31 gevarieerde projectaanvragen ingediend. Eerstdaags gaat een beoordelingscommissie aan de slag om deze Vlaams-Marokkaanse artistieke projecten te beoordelen. Uit een eerste screening kunnen we opmaken dat er vanuit zeer diverse hoeken aanvragen ingediend werden voor deze projectoproep. Ik geef hieronder alvast enkele vaststellingen mee. Zowel grote cultuurhuizen, kleinere kunstorganisaties als individuele kunstenaars en zelfs een universiteit en een studentenvereniging hebben gebruikgemaakt van deze oproep om een project voor te stellen. Er werden projecten ingediend vanuit zeer diverse disciplines zoals theater, dans, film en literaire projecten. Tot slot kunnen we stellen dat de aanvragen ook zorgen voor een goede spreiding in Vlaanderen. Zo zijn er aanvragen vanuit Brussel, maar ook uit Gent, Leuven en Antwerpen.

De vzw Darna heeft ondertussen al heel wat, vooral informele, contacten met culturele instellingen in heel Vlaanderen opgebouwd. Het is momenteel nog iets te vroeg om deze samenwerkingen te evalueren. De contacten worden verder uitgebouwd en gecontinueerd in 2018.

De AB heeft van bij de opstart de intentie uitgesproken om een partner te zijn voor vzw Darna. Tot op heden is de samenwerking vooral logistiek geweest. De technische ploeg van de AB heeft Darna bijgestaan bij de inrichting van de infrastructuur en bij het openingsweekend van 8 en 9 december 2017. De inhoudelijke samenwerking van AB met de vzw Darna staat bij de artistieke ploeg van AB hoog op de agenda. Deze invulling past perfect in hun nieuw beleidsplan

om de artistieke horizonten van de werking van AB te verbreden. Concreet denkt AB aan het samenwerken rond het programmeren van muziek. Er zijn heel wat mogelijkheden, zoals bijvoorbeeld een uitnodiging aan Darna om deel te nemen aan de Global Street Sounds.

Ik heb u gelukkig al wat nieuwe dingen kunnen vertellen. Op de inhoudelijke weerslag van de projecten nadat ze zijn geselecteerd en hoe ze zich verder verankeren in Brussel en enkele andere Vlaamse steden, moeten we nog heel even wachten.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Onze fractie heeft altijd positief gestaan tegenover het project van Daarkom en nu Darna. Zeker in een stad als Brussel is het belangrijk om bruggen te bouwen en zowel sport als cultuur kunnen daar ideale vehikels of middelen of vectoren voor zijn. Ik ben dus blij dat we die moeilijke beslissing hebben kunnen nemen. Het heeft ons wel wat geld gekost, maar af en toe moet je een bittere pil doorslikken.

Ik heb nog een paar vraagjes rond de projectoproep Darna Express. Wat zijn precies de doelstellingen daarvan? U spreekt over een beoordelingscommissie. Hoe is die samengesteld?

Het is positief dat u 31 aanvragen hebt binnengekregen met een brede werking. Het is goed dat het kleine en grote projecten zijn en dat ze niet enkel uit Brussel komen. Het gaat in de richting waarin we samen dachten, namelijk die nomadische werking en spreiding buiten Brussel.

Ik heb nog een laatste vraag over de Marokkaanse partner. Als ik me niet vergis, zijn er in Marokko verkiezingen geweest. Ik weet niet of nog altijd dezelfde persoon minister van Cultuur is. Ik zie u neen schudden. Dan wil ik u vragen of dat iets verandert aan de houding van de Marokkaanse partner.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister, dank u wel voor uw toelichting. Ik dank collega Poschet om de vraag te stellen. Ik dacht dat er van mij daaromtrent een schriftelijke vraag hangende was. Die is ongetwijfeld complementair.

Uiteraard moeten we niet het hele verhaal van Daarkom overdoen. We hebben dat zeer uitvoerig, zowel hier als in de plenaire vergadering, behandeld. Wij waren misschien iets kritischer dan collega Poschet ten aanzien van het initiatief Daarkom. Het was inderdaad een bittere pil, maar het was vooral ook een bijzonder dure pil. Als ik het goed voor heb, spreken we over ongeveer 8,5 miljoen euro die in dat project is gegaan, waarbij er voor de huur van het gebouw La Gaîté een soort wurgcontract was boven het hele verhaal. Nu start een nieuw verhaal met Darna. Omdat blijkt dat er in het eerste verhaal zeer veel geld is verloren gegaan, is er natuurlijk een reden waarom we het bijzonder goed moeten opvolgen. Ik hoop dan ook dat de engagementen van de Vlaamse overheid maar vooral ook van de Marokkaanse overheid gehonoreerd zullen blijven. Collega Poschet heeft er reeds op gewezen dat er nu een nieuwe regering is in Marokko die waarschijnlijk ook zal evalueren of dat even zinvol is voor de huidige machthebbers in het Koninkrijk Marokko.

Minister, ik dank u alvast voor de toelichting die u hebt gegeven met betrekking tot de projectoproep en de 31 projecten die er nu zijn. Mijn vraag is of u effectief kunt zeggen dat we nu gaan werken rond wat u zelf een 'nomadisch bestaan' hebt genoemd, dat niet strikt gebonden is aan de AB of de werking hier in Brussel. U hebt gesproken over projecten van een universiteit maar ook dat er

komen vanuit Gent, Antwerpen en zelfs andere steden. De beoordelingscommissie gaat binnenkort van start. Wanneer kunnen we effectief zien dat bepaalde projecten in gang zullen worden gezet? Wanneer kunnen we effectief de output, de resultaten zien ten aanzien van Darna?

Ik begrijp dat een oprichting en een inwerkingtreding van een vzw lang duurt. Ik heb nog even op BRUZZ gekeken. In de media lezen we enkel van de opstart van de vzw. Er is inderdaad de mededeling van de projectoproep en de uitdeling van de subsidies. Het voorbije weekend was er de opening. Ik was evenmin uitgenodigd, maar dat verwondert mij niet echt. Ik stel bijvoorbeeld vast dat de website nog steeds niet actief is. Ik begrijp dat de projectoproepen nog maar net binnen zijn, maar het zou wel nuttig zijn dat wordt aangekondigd welke projecten er zijn ingediend bij de beoordelingscommissie en wanneer de jury beslissingen zal nemen en we effectief kunnen zien wanneer er werking is rond de nieuwe vzw.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik stel voor dat ik voor wat betreft de exacte doelstellingen van de projecten, met name de projectoproep en de samenstelling van de beoordelingscommissie, u de gegevens schriftelijk in detail bezorg. Dat zal verhelderend zijn. Ik zal ook de vraag stellen aan de vzw wanneer ze ook digitaal actief worden op het internet. Dat lijkt me dezer dagen toch onmisbaar. Ik zal u het antwoord daarop bezorgen.

Als ik goed ben ingelicht, heeft men blijkbaar de leden van de commissie Cultuur uitgenodigd maar niet de leden van de commissie Brussel. Daar blijkt dan toch een kink in de kabel te zijn. We zullen dat even checken bij de voorzitter van de raad van bestuur. Ik wil u namens hem mijn verontschuldiging aanbieden, maar ik ben ervan overtuigd dat het niet intentioneel was. Maar goed, heeft een vervelend protocollair elementje.

Dat niet te na gesproken, is het de bedoeling dat de projecten vanaf 2018 van start kunnen gaan. De bedoeling is wel degelijk dat de beoordeling voor het einde van het jaar kan gebeuren. Dan zullen we effectief bereikt hebben waar we drie jaar aan hebben gewerkt: een jaar om rond het probleem te cirkelen en de code tot de oplossing te vinden, een jaar om werkelijk alles, zowel de vereffening van de oude als de oprichting van de nieuwe vzw, te doen en een jaar om vanuit de politieke beslissing ook effectief tot de opstart te kunnen komen. Dat is veel tijd, ik weet het. We hadden misschien zes maanden kunnen winnen op drieënhalf jaar, maar toch ook niet meer. Dat is jammer, maar laten we vooruitkijken. Alles staat nu echt wel op til. Ik ben er vrijdag geweest en dat was wat mij betreft een aangename en goede start. De projecten zullen nu relatief snel bekend worden en kunnen starten.

Het nomadische bestaan zal nagestreefd en bereikt worden. Zelfs de Brusselse projecten die geselecteerd zullen worden, zullen niet allemaal in de Steenstraat zelf plaatsvinden, maar op het terrein in de stad, net zoals de andere projecten die hopelijk zullen doorgaan in Gent, Leuven en Antwerpen. Dan denk ik dat de bal aan het rollen zal gaan en dat er in de toekomst nog andere ankerpunten kunnen worden gevonden. Op dat vlak zijn de vooruitzichten in overeenstemming met onze verwachtingen.

Wat de Marokkaanse partner betreft, is er in elk geval geen enkele aanduiding dat er welke verandering dan ook zou zijn van verwachtingspatroon of dergelijke meer. Mijn nieuwe Marokkaanse collega kon vorige vrijdag niet aanwezig zijn, maar de gezant van de Marokkaanse overheid, die het project van heel dichtbij heeft gevolgd en zeer goed werk heeft geleverd, was aanwezig. Het was nog altijd hetzelfde aangename contact als tijdens de laatste twee jaar. Voor Marokko is de bevoegde minister niet de minister van Cultuur, maar de minister van

Buitenlandse Onderdanen. Dit gezegd zijnde, was er al meteen een uitnodiging om met een delegatie van de vzw het komende jaar met de minister van Cultuur en de minister van Buitenlandse Onderdanen in Tanger contact te hebben.

Er zullen dus nog enkele dingen volgen, maar we zijn nu stilaan' up and running'.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Minister, ik kijk uit naar uw schriftelijke informatie rond de beoordelingscommissie en de doelstellingen. Ik vind het geruststellend dat het Koninkrijk Marokko niet plots van gedacht verandert maar achter het project blijft staan.

We hebben die beslissing genomen, samen met de drie partijen van de meerderheid. Dan denk ik dat we Darna een kans moeten geven en op een constructieve manier moeten blijven opvolgen. Ik ben er zeker van dat we dat met verschillende ogen zullen blijven doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het aangekondigde onderzoek van de minister over de vzw VOEM – 518 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Joris Poschet

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Zeer recent was er nogal wat heisa rond een lezingenreeks met een fundamentalistische moslimprediker. Voor de organisatie hiervan was een afdeling van de Vereniging voor Ontwikkeling & Emancipatie van Moslims (VOEM) verantwoordelijk, een door de Vlaamse overheid erkende en gesubsidieerde etnisch-culturele koepelorganisatie. Naar aanleiding van dit voorval zei u tijdens de plenaire vergadering van 22 november 2017 dat u een ad-hoconderzoek zou starten over wat daar fout gelopen is.

Volgens het huidige decreet inzake het sociaal-cultureel werk, dat de subsidiëring van de werksoort 'verenigingen' regelt, moet men zich houden aan het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens. Daarnaast moet ook rekening worden gehouden met de resolutie betreffende de bestrijding van gewelddadige radicalisering, die kamerbreed aangenomen werd in het Vlaams Parlement. Het nieuwe decreet houdende de subsidiëring en erkenning van het sociaal-cultureel volwassenenwerk verwijst in artikel 3 expliciet naar het onderschrijven van de gemeenschappelijke sokkel van normen en waarden.

De organisatie VOEM is niet de enige organisatie die reeds in opspraak is gekomen voor een aantal keuzes die ze maakt. Ook andere organisaties die gesubsidieerd worden binnen het decreet hanteren soms keuzes die op gespannen voet staan met de normen en waarden die gangbaar zijn binnen onze samenleving. Ik heb dit ook al eens aangekaart betreffende de organisatie Kif Kif op 31 mei 2017. Het antwoord van minister Tommelein, die u toen verving, luidde: "Het is dus niet wenselijk om inhoudelijke keuzes vanuit een overheid te beknotten, maar wel om ruimte te geven aan diversiteit en standpunten die het debat in onze samenleving aanzwengelen."

Wij zien de etnisch-culturele federaties als belangrijk in de sector van het sociaal-cultureel werk, en eigenlijk als bruggenbouwers. Ik draag de sector van het hele sociaal-cultureel werk, waar ik zelf, zij het zeer bescheiden, deel van uitmaak,

een warm hart toe. Daarom vind ik het ook jammer dat dergelijke voorvallen, die dan voor controverse zorgen, het goede en waardevolle van het sociaal-cultureel volwassenenwerk ondermijnen

Minister, door wie en op welke manier wordt het aangekondigde onderzoek uitgevoerd? U hebt gezegd dat het onderzoek relatief snel kon gebeuren, in een aantal dagen of weken. Hebt u reeds resultaten van het onderzoek? Zo ja, wat zijn de bevindingen van het onderzoek? Zo neen, binnen welke termijn verwacht u de resultaten? Welke vragen wilt u nog beantwoord zien door middel van dit onderzoek? Wordt er bij het onderzoek gepeild of de organisatie nog voldoet aan de subsidie- en erkenningsvoorwaarden? Overweegt u om meer in te zetten op preventie en sensibilisering van middenveldorganisaties om dergelijke feiten in de toekomst te vermijden?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: De administratie is de instelling die het onderzoek uitvoert. Zij kan te allen tijde ter plaatse controle uitoefenen op de realisatie van een activiteit, dit volgens artikel 42 van het huidige decreet Sociaal-cultureel Volwassenenwerk van 2003. Tijdens het plaatsbezoek aan VOEM vzw zal de administratie het incident, de werking en de naleving van de erkennings- en subsidievoorwaarden bespreken en inspecteren.

Is alles relatief snel gebeurd? Ja. De administratie heeft een inspectie ter plaatse uitgevoerd bij VOEM en werkt momenteel de bevindingen uit in een advies. Ik verwacht dit advies voor de kerstvakantie, met name volgende week. Het is geen suggestie voor een actuele vraag, maar het is in elk geval de bedoeling dat dat relatief snel bij mij komt, zoals u terecht aangeeft.

Welke vragen wil ik beantwoord zien door middel van dit onderzoek? Het onderzoek spitst zich toe op de subsidie- en erkenningsvoorwaarden zoals vastgelegd in het decreet van 4 april 2003. Er wordt nagegaan of de organisatie voldoet aan deze voorwaarden en of het organiseren van een lessenreeks door de heer Hourri een schending van deze voorwaarden inhoudt.

Preventie en sensibilisering moeten dergelijke incidenten in de toekomst vermijden. Sociaal-culturele organisaties ontwikkelen op eigen initiatief en verantwoordelijkheid praktijken die op kleine of grote schaal uitdagende of moeilijke maatschappelijke kwesties aanpakken. Daardoor vervullen ze niet enkel een verbindende rol, maar ook een kritische rol. Ze stellen waarden, normen, opvattingen, instituties en spelregels in vraag. Ze voeden en voeren de publieke dialoog hierover.

Bovendien erkennen we dat sociaal-culturele volwassenenorganisaties worden aanzien als maatschappelijke actoren die vanuit hun eigen missie en visie een eigen plaats in het democratisch proces innemen. Deze keuze houdt in dat de politiek niet bepaalt waarmee sociaal-culturele organisaties bezig zijn. Ze bepalen dat in grote mate zelf: de organisatie moet bepalen in welke mate een activiteit bijdraagt aan de uitvoering van de missie en het bereiken van de gestelde doelstellingen.

Dit betekent niet dat om het even wat kan. Het bestaande decreet en het nieuwe ontwerp van decreet leveren wel degelijk een kader. Aangezien we hierover gedurende de voorbije maanden discussies hebben gevoerd, kennen we dat kader goed. We zullen evenwel nooit volledig kunnen uitsluiten dat bij bepaalde activiteiten vragen kunnen worden gesteld.

De vragen die dit incident heeft teweeggebracht, hebben een aantal zaken in een stroomversnelling gebracht. De Federale Regering heeft beslist een lijst van haatpredikers aan te leggen. Het debat over de meertaligheid in het onderwijs is

op tafel beland. Het sociaal-culturele veld heeft ongewild toch zijn rol gespeeld. We zijn daar zelf kritisch over geweest. Met het nieuwe ontwerp van decreet wil de Vlaamse overheid de sector vooral sensibiliseren om de toegewezen rol op een professionele en kwaliteitsvolle manier te spelen, om de burgers te verbinden en om het publiek een stem te geven in het maatschappelijk debat.

Ik heb het inspectieverslag nog niet gezien. Zodra we die bevindingen zullen kunnen lezen, zullen we weten wat er is gebeurd en wat de algemene doelstellingen zijn. Het gaat dan onder meer om de naleving van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens. In dit geval is minstens de gelijkheid tussen mannen en vrouwen in het geding, als ik het zo mag uitdrukken, zonder me over de grond van de zaak uit te spreken.

Deze zaak zal als precedent een rol spelen om de sector een signaal te geven. Vanuit het civiele perspectief is de sector zeer vrij om te doen wat hij wil. Dat is goed voor het sociaal-culturele werk, maar de steun die uit het decreet voortvloeit, past binnen bepaalde kaders. Dit zal een signaal zijn naar de rest van de sector. Wat de werkingssubsidies betreft, moet de sector creatief zijn in het bedenken van activiteiten. Er kan veel en zelfs zo veel mogelijk, maar niet alles kan.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Minister, ik blijf, om het met de woorden van een ander lid van deze commissie te zeggen, nog even op mijn honger. Om meer te weten, zullen we nog even moeten wachten tot het onderzoek er aankomt. Ik zou echter een aantal zaken willen toelichten.

Eerst en vooral ben ik blij dat u assertief hebt opgetreden. We waren die week net op werkbezoek in Kopenhagen en Berlijn, waar die actuele problematiek overigens volop speelt. We zijn niet de enigen in Europa die hiermee worden geconfronteerd. Ik heb dit al meermaals aangekaart. We hebben een zekere verantwoordelijkheid. We moeten reageren indien iets in de pers of in een reportage naar voren komt.

Volgens mij kent de administratie haar pappenheimers wel. De administratie weet wat gevoelig of moeilijk is. Ik wil hier zeker en vast geen heksenjacht van maken. We mogen echter niet naïef zijn, we moeten dit goed monitoren. De federaties moeten hiervan op de hoogte zijn.

De Vlaamse Regering heeft de etnisch-culturele federaties terecht meer middelen gegeven. Ik blijf dat verdedigen. Ze zijn overbevraagd. Ze kunnen een brugfunctie vervullen ten aanzien van bepaalde minderheidsgroepen in onze samenleving. Het is belangrijk dat dit gebeurt op basis van vertrouwen. Dat vind ik essentieel.

Minister, u hebt terecht aangehaald dat een groot gedeelte van de sociaal-culturele organisaties maatschappelijk activerend werkt. Ze hebben vaak kritiek op ons of op anderen. Dat moet kunnen. Ik heb daar geen probleem mee. Het overgrote deel van die organisaties levert die maatschappijkritiek echter zonder te vervallen in de zone waarvan we ons afvragen of het nog met de decretale voorwaarden strookt.

Ik heb nog eens gegrasduind op de websites van de etnisch-culturele federaties. Heel wat zaken stemmen me hoopvol. Op de website van de vzw VOEM staan echter onmiddellijk twee rechtstreekse links naar andere organisaties. Eentje heb ik naar aanleiding van een ander incident al eens vermeld. De andere site is een nieuwssite die ook door de Vlaamse overheid wordt gesteund en die beweert pluralistisch en pluriform te zijn. Ik heb daar niet veel pluralisme of pluriformiteit gezien. Als ik die websites combineer met wat de vzw VOEM zelf als mening op

de eigen site weergeeft en met de lezingen door nogal radicale moslimpredikers, baart me dat zorgen.

We moeten tolerant zijn. Ik ga ermee akkoord dat de vrijheid van meningsuiting totaal is. We mogen echter niet naïef zijn. We moeten dit goed monitoren en in het oog houden. Het zou niet goed zijn organisaties te subsidiëren die bepaalde groepen in onze maatschappij wegduwen. We zullen het opvolgen. Ik kijk reikhalzend uit naar de screening of de inspectie door de administratie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het e-boekenplatform – 582 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Joris Poschet

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Voorzitter, we hebben in deze commissie al meermaals gesproken over het moeizame en hobbelige parcours om een Vlaams e-boekenplatform voor bibliotheken te ontwikkelen. We kennen allemaal de geschiedenis van het e-bookplatform van Bibnet. Op dit ogenblik is er in Vlaanderen geen permanent breed aanbod van Nederlandstalige e-boeken die uit openbare bibliotheken kunnen worden ontleend.

Om de toekomstige mogelijkheden te onderzoeken, lopen momenteel twee pilootprojecten. Het eerste pilootproject loopt in het Kenniscentrum ARhus, de bibliotheek De Krook, de bibliotheek van Mechelen, Muntpunt en de bibliotheek van Oostende en werkt volgens het single-useprincipe. Een e-boek wordt aan een lener tegelijk uitgeleend. Momenteel bieden die vijf bibliotheken deze dienst gratis aan. De eerste cijfers van dit project zijn positief. Het gaat wel nog over voornamelijk Engelstalige e-boeken. Het tweede pilootproject is dat van de bibliotheken van Antwerpen en Beringen. Dit project werkt op basis van het multiple-usemodel. Hier is de volledige collectie steeds beschikbaar voor alle leners. Dit systeem is, bijvoorbeeld, interessant voor scholen.

Beide projecten lopen nog tot eind 2017 en zouden dan moeten uitmonden in een beslissing over de toekomst van een eventueel Vlaams e-boekenplatform. Uit een marktonderzoek van Cultuurconnect blijkt alvast dat er zowel bij het publiek als bij de bibliotheken een duidelijke markt voor en vraag naar een e-boekenplatform is.

Op de website van Cultuurconnect vinden we de volgende passage terug over het e-boekenplatform: "Nog in het najaar van 2017 zullen we een leverancier zoeken voor een gemeenschappelijk platform met een divers aanbod Nederlandstalige titels. Daarbij houden we rekening met de betalingsbereidheid van de bibliotheken. Al in 2018 zouden de Vlaamse bibliotheken kunnen intekenen."

Minister, hebt u van Cultuurconnect meer actuele resultaten van de beide pilootprojecten gekregen? In welke mate kunt u al dan niet bevestigen dat voor het nieuw e-boekenplatform voor het single-usemodel zal worden geopteerd? Kunt u meer duiding geven over de timing van de aanbesteding voor de zoektocht naar een commerciële leverancier en over de daadwerkelijke lancering van het nieuw e-boekenplatform?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Voorzitter, er lopen momenteel inderdaad twee projecten die door Cultuurconnect worden opgevolgd. Eerst en vooral is er het consortium

van vijf steden die, onder leiding van Roeselare, samen een commercieel platform gebruiken om hun leden Engelstalige e-boeken aan te bieden. Dit consortium levert relevante kennis op voor de algemene offertevraag die verder bouwt op de wijze waarop het bestek voor de Engelstalige e-boeken is opgesteld en de ervaringen hiermee.

De stad Oostende zet dit platform in voor het project Odile, waarbij de bibliotheek bijkomende inspanningen levert om e-boeken bij senioren te promoten. De stap naar het digitaal lezen is voor die gebruikersgroep vaak wat moeilijker, maar ze kunnen er net een voordeel bij hebben. Ik denk dan aan het lezen in diverse letterformaten, aan het lichte gewicht, aan de digitale dienstverlening thuis en dergelijke. Dit project loopt tot in het voorjaar van 2018.

Daarnaast zijn twee experimenten gestart waarin het platform van de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag is getoetst op zijn meerwaarde voor specifieke publieksgroepen in Vlaanderen.

Het eerste experiment is in Antwerpen gestart en betreft leesgroepen en hun begeleiders. Uit een eerste toets naar de interesse van de leesgroepbegeleiders blijkt de interesse om gebruik te maken van dat platform laag is. Er zijn diverse redenen. Ze werken liever met papieren boeken. De dienstverlening van de bibliotheek met papieren boeken is prima en gratis. De kostprijs van een abonnement bedraagt 42 euro, wat in Nederland de gangbare prijs is om als volwassene gebruik te maken van het e-boekenplatform. Deze prijs werd door de mogelijke deelnemers als te hoog ingeschat. Dit experiment is helaas stopgezet.

Het tweede experiment betreft leerlingen van het secundair onderwijs in Beringen. In het begin was slechts een beperkt aantal leerkrachten bereid om aan het experiment te participeren. Zij waren echter wel positief over het platform. Dit experiment is dan ook tijdens het huidige schooljaar met een tweede fase verlengd. De leerkrachten uit de eerste fase zijn nu de ambassadeurs van het project ten aanzien van hun collega's. Gelukkig is de belangstelling tijdens de tweede fase veel groter. Tijdens die tweede fase wil Cultuurconnect aftoetsen of de aanpak van de bibliotheek in Beringen naar andere bibliotheken kan worden getransponeerd. In de tweede fase wordt het experiment dan ook meteen uitgebreid. Het omvat nu ook de bibliotheken van Bilzen en Westerlo. In principe loopt de tweede fase tot mei 2018.

Cultuurconnect heeft een bevraging van de bibliotheken en hun publiek georganiseerd over hun interesse in e-boeken en over de voorwaarden waaronder e-boeken het best worden aangeboden. Op basis van die bevraging is, in samenspraak met de vertegenwoordigers van de bibliotheken, besloten over te gaan tot een aanbesteding voor een single-usemodel, naar analogie met wat in de meeste landen gebeurt. Er zijn commerciële systemen op de markt die een kant-en-klare oplossing voor bibliotheken aanbieden.

Uit die bevraging is gebleken dat de meerderheid, indien voor de keuze gesteld, een multiple-usemodel zou verkiezen, maar niet bereid is hiervoor het gangbare bedrag, ongeveer 40 euro, te betalen. Om die reden heeft Cultuurconnect de knoop doorgehakt. Er wordt geopteerd voor een single-usemodel. Ik moet hierbij vermelden dat het voorstel om een hybride model, met single en multiple use, niet werd gevolgd. Het is evenmin als streefdoel in het lastenboek opgenomen. De motivatie voor deze keuze is dat er op dit ogenblik geen single use, multiple use of hybride Nederlandstalig aanbod voor Vlaanderen bestaat. We weten dit helaas allemaal.

Cultuurconnect geeft de voorkeur aan een aanbesteding voor een bestaand en werkend systeem dat op korte termijn kan worden ingeschakeld. Er wordt, kortom, gekozen voor het model dat het snelst een resultaat zou kunnen

opleveren. Gezien de voorgeschiedenis van dit dossier is deze overweging niet onbelangrijk.

De opmaak van het lastenboek is aan de gang. Dit gebeurt in samenspraak met de werkgroep e-boeken, die bestaat uit vertegenwoordigers van de sector. Het blijft de bedoeling het lastenboek in het begin van 2018 te publiceren. Het lastenboek moet uiteraard inhoudelijk en juridisch correct worden opgesteld. Dit blijkt wat tijd in beslag te nemen.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Minister, ik dank u voor uw toelichting. Het lijkt me vrij duidelijk. Het is belangrijk dat we steeds stappen vooruit zetten en vooral dat het om realistische stappen gaat. Ik ben hier blij mee. We wachten af.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.